

Kázání: 145. Jak to chodí u Božího ústavního soudu

Boží království se přiblížilo. Věk spravedlnosti a pokoje je na prahu naší současnosti. Není čas hrabat se v minulosti každého člověka, není čas pro lustrace nejrůznějšího druhu, není čas na fámy, pomluvy, dohady a lidové soudy.



Kázání



Jak to chodí u Božího ústavního soudu

čtení: Lukáš 18, 9 - 14

9 O těch, kteří si na sobě zakládali, že jsou spravedliví, a ostatními pohrdali, řekl toto podobenství:

10 „Dva muži vstoupili do chrámu, aby se modlili; jeden byl farizeus, druhý celník.

11 Farizeus se postavil a takto se sám u sebe modlil: ‚Bože, děkuji ti, že nejsem jako ostatní lidé, vyděrači, nepoctivci, cizoložníci, nebo i jako tento celník.

12 Postím se dvakrát za týden a dávám desátky ze všeho, co získám.‘

13 Avšak celník stál docela vzadu a neodvážil se ani oči k nebi pozdvihnout; bil se do prsou a říkal: ‚Bože, slituj se nade mnou hříšným.‘

14 Pravím vám, že ten celník se vrátil ospravedlněn do svého domu, a ne farizeus. Neboť každý, kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen.“

Nevím jak vy, sestry a bratři, ale já se v právech moc nevyznám. Řekl bych, že je to pro mne španělská vesnice, nebo jak obdobně říkají Němci „česká vesnice“. Prostě tady se moc neorientuji a naštěstí jsem se soudním aparátem zatím nepřišel moc do styku.

To v době biblické to měli lidé těžší. Právníkem musel být skoro každý. Nebylo advokátů, kteří by kauzu řešili za vás. Navíc právní problematika prolínala životem každého jednotlivce dnes a denně, právním jazykem byl usměrňován běžný život i život víry.

Bůh je soudce. A nejen ledasjaký soudce. Je to soudce ústavní.

To on na začátku, při ustavení Božího lidu, sestavil ústavu, neboli Tóru, kterou máme zapsanou ve sbírce zákonů zvané 5 knih Mojžíšových.

Celý Mojžíšův zákon je souvislým právním kodexem určujícím život každého Izraelity. A jak už to tak v právnickém světě bývá, postupem času, jak život přináší nové a nové kauzy a problémy, bylo třeba jednotlivé paragrafy doplňovat, vysvětlovat a opatřovat poznámkami.

Nejdřív to měli na starosti kněží jeruzalémského chrámu.

Když vzal ale chrám na začátku 6. století před Kristem pod náporu babylónských vojsk za své, ujali se tohoto úkolu lidé, kteří si začali říkat perišajové, neboli farizeové (česky „oddělení“). Většinou obyčejní řemeslníci, dali si však závazek, že nároky Božího zákona vezmou vážně, budou ho nejen vykládat ale podle něj také žít.

Není to skvělá věc, když se takoví lidé najdou? Když se někdo rozhodne, že bude poctivý a spravedlivý, když si dá za cíl dodržovat ústavu a všechny navazující zákony a vyhlášky?

Však také byli tihle farizeové mezi lidmi v úctě a vážnosti. Postupem času se z nich stali nepsaní advokáti a právní poradci, kteří vědí, jak se kdy zachovat, ve všední den nebo v sobotu, při práci nebo při odpočinku, při jídle nebo při díle.

Farizeové věděli jak postupovat v jakékoli kauze tak, aby nebeský ústavní soudce mohl, když na to přijde, rozhodnout v jejich prospěch.

Dříve než se pustíme do dnešního podobenství, zopakujme si dvě věci.

Za prvé: Bůh je soudce, soudce ústavní, instance, která jako jediná má právo říct poslední slovo.

Zapomeňme prosím pro tuto chvíli na všechny ty obrazy hrůzy, zmaru a pekelného trápení, které máme s představou Boha soudce už od starověku spojené.

Soudce je prostě osoba, která rozhoduje kdo je v právu a kdo ne.

Otázka trestu může být bezpředmětná, jsou kauzy, kde není koho za co trestat. A to je případ i našeho dnešního podobenství.

Za druhé: Farizeové byli určitě lidé, kterým šlo o Boží zákon a byli ochotni se poznávání tohoto zákona věnovat a žít podle něho. Nasadili si vysokou latku a to se pak někdy stane, že ji v zájmu věci nepřeskočíte, ale v nestřežené chvíli podležete.

Ježíš jim párkrát v ohnivé diskusi připomněl, že se soustřeďují na méně významné paragrafy a ty stěžejní jim pak unikají. Jako třeba když počítají desátky z máty a kopru, ale potom se legislativní kličkou vyvážou z povinnosti pečovat o své staré rodiče.

Neznamená to však, že by snad všichni farizeové byli pokrytci. Lidé si jich obecně vážili a jejich úsilí oceňovali.

Tak, a teď jsme konečně u slíbeného podobenství.

Ježíš před svými posluchači rozvíjí jednu velkou soudní kauzu odehrávající se přímo v sídle ústavního soudu, v chrámě, kde spočívá přítomnost nejvyššího soudce, Pána Boha.

Žalobcem je bezúhonný farizeus - nežaluje nijak naléhavě, spíš jen tak náhodou, protože se tam zrovna potkal s tím finančákem, co vybírá od lidí daně. Obžalovaným je tedy celník, jak se finančákům říkávalo, kolaborant pracující pro římské okupanty, možná i zbohatlík na účet chudých daňových poplatníků. Takoví tenkrát výběřčí daní nezřídka skutečně bývali.

Komupak dá soudce Bůh za pravdu, koho osvobodí?

Slyšíte, sestry a bratři, to ticho v davu kolem? Každý z posluchačů Ježíšova podobenství by samozřejmě dal za pravdu farizeovi. Vždyť je to jasné: není vyděračem, nepoctivcem, nezahejbá, a není ani celníkem, co stojí kousek od něj.

Ježíš přdestírá ideální postavu člověka věrného Božímu zákonu. Neříká nic o tom, že by se snad farizeus před Bohem jen tak pokrytecky předváděl, že by to na Nejvyššího hrál.

V síni nejvyššího soudu, v chrámě, každý musí počítat s tím, že o něm soud stejně všechno ví.

Farizea také nemusíme nutně hned považovat za samolibého chlubila svými dobrými skutky. V 5. knize Mojžíšově jeden z paragrafů zákona zmiňuje povinnost každého člověka rekapitulovat své úsilí, provádět účetní závěrky svého počínání - třeba právě tak, že vyjmenuje všechno, co je povinen učinit, a co také opravdu učinil:

„Udělal jsem to a to, zcela podle tvého příkazu, který jsi mi dal. Nepřestoupil jsem ani neopomenul žádné z tvých přikázání.“

Farizeus v chrámě rekapituluje a to navíc s vděčností, že ho Hospodin uchránil před tím, aby dopadl jako ten arcihříšník celník, co odírá Boží lid a slouží nepříteli.

Postava farizea má v Ježíšově podání ideální rysy, které bychom bezesporu ocenili i dnes.

Aby ale podobenství nebylo nudné, přidává Ježíš malý vtípek k odlehčení a pousmání. Ten dobrý farizeus je dokonce tak dokonalý, že si namísto jednoho ročního půstu, jak stanoví zákon, uložil půsty dva - ale ne za rok, nýbrž za týden!

A taky dává desátky ze všeho, ale z úplně všeho, co má, nejspíš i z té máty a kopru. No, dokonalost sama! Dělá i to, co nemusí, tak je na sebe přísný!

A celník? Nemá se čím před Bohem vykázat a tak raději moc nemluví. Jenom si rituálně zabuší na hrud', což se tenkrát dělalo, když se před Hospodinem projevovala lítost; zabuší si na hrud' a poprosí ústavní soud o smilování.

Pomyslná soudní síň ztichla a každý čeká, jaký verdikt Nejvyššího Ježíš ve svém podobenství vynese.

Dá za pravdu dobrému farizeovi, který má za to, že lidi by měli dbát Božích pokynů a nebrat je na lehkou váhu?

Přece neřekne, že na tom nezáleží! Přece nevysloví rozsudek, že vyděrači, nepoctivci, kolaboranti a vydřiduchové jsou fajn! Přece nedá za pravdu tomu celníkovi, který se z nějakého důvodu zrovna dneska kaje!

Když ne rovnou odsoudit, pak by mu měl na nějakou dobu uložit alespoň podmínku. Třeba na rok.

Až po roce přijde zase do chrámu a vyjmenuje, jaké dobré skutky už zvládnul, jak podal výpověď a už celníkem není, jak se postí a jak počítá desátky, pak by mu Nejvyšší eventuálně mohl předchozí provinění vyškrtnout z rejstříku trestů a po právní stránce ho osvobodit.

Pointa, kterou Ježíš na konci svého podobenství zvolil, musela opět, jako už tolikrát předtím, posluchače zaskočit.

Nejvyšší soudce, který hodnotí naše pozemské počínání, dal za pravdu celníkovi. Ten, kdo lituje

svých nedobrých činů, má právo začít znova, hned, bez jakýchkoli podmínek, bez povinnosti hlásit se každý den po dobu x let na nějaké duchovní policii, bez sledování dozorcích orgánů a bez předběžné opatrnosti, bez podezírání z opravdovosti jeho změny.

Není to poněkud lehkovážné, Hospodine, nevyšší ústavní soudče? Nemělo by se přece jenom... Ne, Ježíš v téhle věci není ochoten vést další diskuse.

Boží království se přiblížilo. Věk spravedlnosti a pokoje je na prahu naší současnosti. Není čas hrabat se v minulosti každého člověka, není čas pro lustrace nejrůznějšího druhu, není čas na fámy, pomluvy, dohady a lidové soudy.

Začíná žeň a je potřeba každých ochotných rukou, které jsou zrovna k mání.

Nesejde na tom, kdy kdo s prací začal, kdo má jakou minulost, nezáleží na škraloupech, ale na ochotě přidat se k novému Božímu projektu obnovy tohoto světa. K projektu, v němž ubylo paragrafů, zůstalo jich jen pár, které se dají shrnout do několika slov jako pravda, spravedlnost a milosrdenství.

Tak takhle to je s Božím královstvím, říká Pán Ježíš.

Jen tak mimochodem, kdyby se snad někdo zajímal o to, jak vlastně dopadl ten dobrý farizeus: ne, skutečně žádný trest nedostal. O tom ten soud nebyl. Vždyť on se opravdu celý dosavadní život snažil a Boží království mnohé jeho schopnosti a úsilí jistě využije.

Jeden z možných překladů 14. verše zní tak, že se domů vrátili ospravedlnění oba dva docela stejně. Jednomu, tomu farizeovi, trochu ubylo (trochu mu spadnul hřebínek) a druhému, tedy celníkovi, přibylo. Ale oběma vlastně Bůh řekl, že jsou v právu, že jdou správným směrem.

Myslím, že od té doby se už náš farizeus na celníka díval jinak. Jako na toho, s kterým se dá, navzdory nechvalně proslulé profesi, udělat spoustu dobrých věcí, zapojit se do spousty nadějných počinů. A o to v Božím království jde především.

PeČ

SPCH 23. 10. 2022

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Síť víry](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj Baptisté - Síť víry](#)